 98 473

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA, IN SCHOLIS MEDICORVM

die Iovis 25. Februarij.

M. PETRO LE MERCIER, DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An in Febribus continuis qualibet evacuatio naturæ lege suscepta salutaris & critica?

I.

PVTREDINIS natura in caloris proprij & naturalis rei putrescentis corruptione tota posita est, non in mixti dissolutione & partium humidarum à siccis separatione: illius causa princeps calor est extraneus, adeò inimicus nativo vt abeunte isto naturalis humor vnà difsletur ac evaporet, nec iam quicquam adsit quod eum alliciat; remotæ & adjuuantes constrictio cutis, vasorum obstructio, laxitas pororum & excrementitius humor, hinc quæ putrescunt primò fiunt humidiora, tandem ficciora & ad extremum terra & fimus, combustis haud absimilis in quibus fœtor nullus, ex quibus nihil vnquam generari potest. Putredini coctio aliquatenus adversatur, hæc robur indicat caloris insiti quo res perficitur, illa extranei quo corrumpitur. A putredine duplex indicatio, vt quod putredinis iam factum est sanes, & quod in generatione adhuc est (quod ἀδιαπνευςία facit) sistas. Huius curatio in viventibus & non viventibus eodem perficitur modo & facultate quæ alteret concoquat vtiléque reddat quicquid putrescentium veluti semiputrescens semimalumque est; hinc cùm in animalibus ac præsertim in homine humores sint ad concipiendam putredinem aptissimi fit vt accedentibus causis putrefacientibus, calor eorum nativus afficiatur tandemque corrumpatur, vnde ijs accensis repente paulatim ad cor vitio synochus putris miserum corpus exagitat, ab interpolata loco tantum & putredinis foco distincta; putrente siquidem in habitu corporis & in prima eius regione procul à corde humore, intermittens; in vasis præsertim maioribus, assidua generatur, cuius causæ continenti

humori vni aut multiplici cum prorsùs putruit non alteratio, ſed evacuatio convenit.

II.

CVM humores venarum ergaſtulis concluſi ſynceri ſeparatique non ſint, ſed confuſi & permixti ſanguine, certè putredo omnes ſimul eodémque tempore non invadit, ſed vnum quempiam & ſolitarium afficit & corrumpit; illum imprimis qui copia peccat aut qualitate, hinc continua febris duplex συνοχὸς quæ plethoram & συνεχὴς quæ cacochymiam ſequitur, exacerbationibus & remiſſionibus à propria humoris ſpecie pendentibus diſtincta, quæ triplex eſt, bilioſa, pituitoſa, melancholica (rariſſima): aliarum putredo viſceribus aut venis arterijſque majoribus concepta, cor continenter inficit & incendit, à quo in omne corpus vſtulator ignis derivatur; earum ſpecies innumeræ ferè ad exitium humani generis natæ, totidem faciunt morbos quot ſymptomata: his vt ſeſe expediat moleſtiis natura ſagax ac provida, quicquid crudi congeſtum eſt humoris, qui eas meſenterij venas inferciat, per quas chylus in jecur defertur, hunc paulatim ſubigit, immutat, concoquit aut mitigat, quinetiam impuros corruptoſque humores, omnium ferè morborum continentes cauſas, in majoribus vaſis concluſos, aut in cavis viſcerum deliteſcentes, veniſque minoribus coërcitos, priſtinæ reſtituit bonitati, lentos deterget, tenaces liquat, craſſos attenuat, compactos imminuit & variè disjungit, ferocientes, turgentes & quoquoversùm impulſos compeſcit, exuſtos ἀδροτέρως aut blandè leniterque repurgat & alio quovis modo contaminatos, ſenſim ad mediocritatem redactos, ab vtilibus ſecernit, ſecretos per cœcos interdùm arctoſque receſſus expellit, ſæpiùs per tritas vias & idoneas bonis ægri rebus excernit, hinc ſubitæ illæ in morbis ad ſalutem ægrotantis præter ſpem imperitorum mutationes, in quibus ipſa quamvis humorum gravis ſarcinâ aut pernicie proſtrata videatur natura, aut terrificis vrgeat febris ſymptomatis, collectis tamen vndequaque viribus ſuperior, morbique dominatrix evadit.

III.

FEBRIVM aſſiduarum ſalutaris & perfecta criſis (quæ eſt ὀξύῤῥοπος ἐν νόσῳ μεταβολὴ πρὸς ὑγίειαν)· fit à calore nativo & partium ſolidarum virtute, die critico ab indice θεωρήτῳve pręnunciato ſine periculoſis ſymptomatis & cum ægri tolerantia, vacuato penitus humore noxio, ἐνσήμως ἢ κατὰ λόγον cum inſigni excretione vel abſceſſu, pro morbi ſpecie & ægrotantis natura, ætate, temperie: illius ad futuros morborum eventus prævidendos & imperitæ multitudinis fugiendam calumniam dignitas & neceſſitas ſumma; coctione nuſquam non opportuna perficitur valentiſſimi caloris operâ, qui natura eſt peculiaris

quæ sanat morbos & febres acutas, quarum materies in toto genere venoso continetur, priùs mitificanda, coquenda & secernenda quàm excernenda; continua & vniversalis, naturæ validam vim & concoquentis caloris denotans imperium, in alvi dejectionibus & vrinis potissimùm elucet, ex quibus plura & certiora quàm cæteris omnibus salutis aut interitus, coctionis aut cruditatis, celeritatis & tarditatis criseωn desumuntur indicia.

IV.

SVDORIS & vrinæ materia tenuis est humor ac serosus qui κατ' ὦσιν è venis in cutem & vesicam expellitur, non autem ab ea elicitur à cuius excretione vires acquirit natura, libertas accedit meatibus, mitificatur causa morbi & febrilis fomitis commoda subductione, fidam levationem ægri persentiscunt, quam cita crisis & optata subsequitur. Namque inter communia morborum ἐπιφαινόμενα, tum febrium acutarum propria, quæ natura duce convenienter cientur & salutis fida spe Medicos & ægros consolantur; isthæc duo quæ effectricem sui causam agnoscunt excretionem seri eorum qui venis continentur humorum, per totum corpus ita meabilis, vt per has vias angustas licet & exiles, satis supérque sese expediant viscera, omne ferunt sanitatis punctum, excisis prorsùs morbi radicibus, si modò illa evacuatio vitiosi humoris liberalis ac libera, indicibus suis fuerit denunciata, quæ ad speciem crisis & tempus appareant. Hinc qualis est seri collectio in vesica eorum qui in venis sunt humorum πρὸς οὔρησιν, talis eiusdem serosi ichoris in tota compagine πρὸς ἱδρῶτα; sudore namque sistuntur vrinæ, sicut vrinæ profluvio sudor compescitur. Econtrà sudor & vrina si effluant symptomaticωs, non sunt moventis naturæ, sed exprimentis morbi opera & solidarum partium exolutarum, aut vi febrilis ardoris suscitantur præ nimia copia pravorum in corpore humorum. Cæterarum excretionum, quę per palatum & nares fiunt è capite vt & sputi in omnibus doloribus circa pulmonem & costas enatis ταχέως τὲ καὶ εὐπετῶς per ἀναθάτερον educti, non dispar ratio, nec fida minus aut critica levatio, quam menstruis, hæmorrhoïdibus aut hęmorrhagiâ, natura tentat, à qua nonnulli deducti sunt ad dysenteriam senum propriam, quæ si fluant meritò & κατὰ λόγον naturæ, gravissima quæque mala sanant & arcent, meabiles siquidem reddunt humores, meabile item corpus, ac iuveniles naturæ motus; sic bilis causi effectrix crassior nec ita meabilis mitificata pepasmo, dum per cutim nacta est exitum, icterum edit criticum quo ipsa febris exolvitur.

V.

IN spontaneis lassitudinibus, vt & aliis ferè morbis, quæ in articulos decumbunt fluxiones, per abscessus judicantur. In febribus bubones, minores morbo, longi, dolorifici, sed istius doloris fugacis mate-

ria derivationem habet perfacilem ad crura totius cacochymię morbificę capacia, quę ἐπώδυνα quidem, ſed ęger ἀκίνδυνος, cętera omnis moleſtię levationem obtinent; in ijſdem febribus humor vigiliarum parens ob feritatem, qui olim benignus erat ſomniferus, ſi exitum ſibi paret per hęmorrhagiam, ea inchoata convertitur in abſceſſum qui ſub auribus criticè aſſurgit. Nec minus ſalutifera ſunt interdum ecthymata cutim fœdantia & albicantia, maximéque in pueris ἑλκύδρια quorum periculo ſępe-ſępiùs defunguntur, abſceſſu purulento ponè aures aſſurgente. Vomitus (inter excretiones criticas numerandus) eorum quę intùs ventriculum malè habent, à propria ipſius concuſſione per os excluſio, vniverſalis eſt aut particularis: Illo ęſtate pręſertim ciendo, vitioſus humor toto corpore vel è viſceribus ac venis ſursùm per os vomendo rejicitur & febris fugatur, ſicut & dejectione, cui ſiſtendę prędidio quoque eſſe ſolet; hoc pituitę copia quâ hyeme natat alvus, exhauritur; quinetiam prodeſt elleboriſmo aut alio ſolemni emetico cauſam morbificam fluoris alvi vomendo excludi: vomitu ſiquidem non ſecus ac alvi ſponte oborta perturbatione & aliis excretionibus criticis vniverſum corpus ęqualiter vacuatur, quemadmodum & ſanguinis miſſione quovis modo celebrata, nitent viſcera omnia nutritia, ventriculi, inteſtinorum, meſenterij & hypochondriorum inflammationes ſępè curantur: craſſior bilis horum membranis altiùs impacta, & illius os ſuperius acrimoniâ ſuâ laceſſens, expurgatur; ſive ibi fuerit collecta, ſive ab hepate, liene, venis & toto corpore huc tranſmiſſa; pravi humores, tenues, craſſi & quovis modo inquinati caloris nativi virtute edomiti, detruduntur è venis & pręcordiis priùs ęſtu incandeſcentibus, in ventrem confluentes, nullâ aut perexiguâ virium jacturâ, amplâ & patente viâ, naturę familiari & ſępè tritâ; in quibus evacuationibus ἐπειδὴ μικρὰ τὸ ἐπὶ περὶ τὸ παρὰ τὸ ἔτερον ἐστὶν ὑπεροχὴ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ ποσότητα τῶν κενουμένων ἐμόνιμος εἶναί μοι δοκεῖ. Cui ſi quid deeſſe videatur facili negotio Medicus & levioribus epiceraſticis, facultates fulciet, functiones tuebitur, vnicuique parti ſuam reſtituet temperiem & recidivę metu ſuperſtites morbi reliquias amovebit. ἐν γὰρ τῇσι φαρμακείῃσι τοιαῦτα, ἄγειν, ἐκ τοῦ σώματος ὁκοῖα καὶ αὐτόματα ἰόντα χρήσιμα, τὰ δὲ ἐναντίως ἰόντα παύειν.

Ergo in Febribus continuis quælibet evacuatio naturæ lege ſuſcepta ſalutaris & critica.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Carolus Marteau.	*M. Guydo Creſcentius Fagon.*	*M. Simon Boulot.*
M. Hyppolitus du Val.	*M. Iſaacus Renaudot.*	*M. Claudius Tardi.*
M. Antonius le Moine.	*M. Antonius Morand.*	*M. Ioannes Foreſtier.*

Proponebat Lutetiæ ROBERTVS RAOVLT Sagienſis.
A. R. S. H. M. DC. LXVI.